

خط مشی کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم

مقدمه

خط مشی و آیین نامه از جمله ابزار تعیین کننده سطح ارائه خدمات و دسترسی به منابع میباشند. وجود الگو و خطمشی موجب انسجام و پیشرفت امور میشود و دستیابی به اهداف و رسالتهای مراکز و کتابخانهها براساس برنامه مشخص صورت میگیرد و از وقوع کارها و فعالیتهای تکراری و ناهماهنگ جلوگیری میکنند و موجب حفظ منافع سازمان و مراجعان میشوند و مانع از اعمال نظرات شخصی و سلیقههای افراد انجام امور میشود (یزدان نیا، ۱۳۹۰). مدیر کتابخانه همواره در شرایط تصمیم گیری قرار دارد و خط مشی کتابخانه می تواند پاسخ های روشنی را در بسیاری از موقعیت های تصمیم گیری فراهم آورد.

خط مشی، علاوه بر اینکه چارچوبی برای تصمیم گیری و برنامه ریزی مشخص می کند، تصمیمات ناشی از قضاوت شخصی یا صلاحدید مدیران را که متأثر از ذهنیات آنهاست کاهش میدهد (محمدی، ۱۳۸۷).

با در نظر گرفتن اینکه اهداف خط مشی هر کتابخانه تخصصی پژوهشی باید پیش از هر چیز در راستای اهداف و برنامه های سازمان متبوع خود باشد، خط مشی این کتابخانه نیز به منظور تبیین معیارها و اهداف مجموعه سازی، سازماندهی منابع، ایجاد خدمات لازم برای تامین نیازها و مدیریت کلان کتابخانه تدوین شده است که بدین طریق کتابخانه می تواند با وجود تغییرات در مدیریت و نیروی انسانی کتابخانه و سازمان متبوع با چشم اندازی مناسب و مدون به روند پیشرفت و تحول خود با اتکالی بر این خط مشی ادامه داده و از نفوذ سلیقه ها و دیدگاههای غیراصولی افراد در امور کتابخانه جلوگیری بعمل آورد (غفاریا، ۱۳۹۲).

رسالت و اهداف

کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم در راستای پیشبرد اهداف و برنامه های آموزشی و پژوهشی به ارائه خدمات کتابخانه ای و اطلاع رسانی می پردازد. این کتابخانه وظیفه دارد نسبت به شناسایی و تأمین نیازهای اساتید، دانشجویان و سایر کاربران تحت پوشش خود و ارتقاء سطح آموزشی و پژوهشی دانشگاه، تلاش نموده و از طریق توسعه و استاندارد سازی خدمات و امکانات خود، بستر و محیط مناسب را برای کاربران فراهم آورد. همچنین کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم وظیفه خود می داند که موجبات پیشرفت علمی، آموزشی و پژوهشی دانشگاه را فراهم آورده و از تلاشها و برنامه های دانشگاه در زمینه ارتقای سلامت جامعه و امور پژوهشی دانشگاهیان حمایت نموده و در این زمینه مشارکت فعال داشته باشد. لذا کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم مصمم است با تعالی امکانات و خدمات خود و با ایجاد محیطی مناسب، ضمن توسعه خدمات به کاربران و سایر ذینفعان و جلب رضایت آنان، روند بهبود مستمر خدمات و امکانات کتابخانه را تحقق بخشیده و به عنوان غنی ترین و فعال

ترین کتابخانه در زمینه بیماریهای غدد درون ریز و متابولیسم و سایر موضوعات وابسته در کشور مطرح گردد و نسبت به تأمین منابع و اطلاعات مورد نیاز مراجعین به طور مؤثر و سازنده اقدام نماید.

مجموعه سازی

کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم از نوع کتابخانه های تخصصی بوده که می بایست موضوعات زیر را به عنوان معیار انتخاب منابع و مجموعه سازی خود تحت پوشش قرار دهد:

۱- پزشکی

۲- بیماریها غدد درون ریز و متابولیسم

جامعه استفاده کنندگان

این کتابخانه دانشجویان و اساتید و نیز کارکنان این واحد را از کاربران اصلی خود دانسته که در ارائه خدمات و تعیین اولویت ها مد نظر قرار خواهند گرفت . همچنین کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم کلیه دانشجویان، اساتید و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی ایران را از جامعه استفاده کنندگان خود می داند و سایر افراد (فارغ التحصیلان، بازنشستگان و رشته های مرتبط) از اعضای موقت و غیر رسمی کتابخانه به شمار می روند.

کتابخانه پژوهشکده غدد درون ریز و متابولیسم با شناسایی و تفکیک استفاده کنندگان بالقوه و بالفعل خود تلاش می نماید تا نیازها و خواسته های جامعه استفاده کنندگان خود را متناسب با سطوح آموزشی و نیازهای پژوهشی آنها برآورده ساخته و می کوشد تا به نحوی شایسته زمینه لازم را برای رشد علمی و بهبود مهارتهای تخصصی کاربران فراهم آورد . با این وجود رسالت مجموعه سازی کتابخانه بر مبنای تاکید بر تامین نیازهای بالفعل استفاده کنندگان خواهد بود.

سفارش و گردآوری

مسئولیت اصلی انتخاب و تهیه منابع، با مدیر کتابخانه بوده که نظارت بر فرایند مجموعه سازی و ارزیابی سفارشات کتابخانه را نیز بر عهده خواهد داشت.

در روند سفارش و گردآوری منابع می بایست میان تعداد منابع و موضوعات کتابخانه تعادل ایجاد نمود. در این راستا پیشنهادات و سفارشات اساتید، دانشجویان و کارکنان واحد مربوطه جمع آوری گردیده و در روند تهیه و انتخاب منابع مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

خدمات عمومی کتابخانه

در کتابخانه وقت استفاده کنندگان ارزشمند بوده و لازم است که کتابدار حداکثر تلاش خود را برای تسریع در روند خدمت رسانی به مراجعین انجام دهد تا بتوان از اتلاف وقت ایشان جلوگیری بعمل آورد.

کتابخانه با بکارگیری سیستم قفسه باز امکان سهولت بازیابی و دسترسی به منابع را فراهم آورده و مجموعه کتب کتابخانه به شرح زیر سازماندهی و بازیابی

می شوند:

کتب تخصصی و پزشکی براساس نظام رده بندی NLM

استفاده رایگان از خدمات کامپیوتری، اینترنت، چاپ و تکثیر منحصر به کاربران پژوهشگره غدد درون ریز و متابولیسم می باشد که اساتید و دانشجویان مقطع دستیاری تخصص در اولویت اینگونه خدمات قرار خواهند گرفت.

کتابخانه پژوهشگره غدد درون ریز و متابولیسم موظف به پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی کارکنان در چارچوب پیشبرد امور کاری منطبق با وظایف محوله ایشان بوده و به طور کلی از ارائه هرگونه خدمات کتابخانه ای به مراجعین در راستای اهداف و نیازهای شخصی معذور خواهد بود.

خدمات اینترنتی

توسعه خدمات اطلاع رسانی از طریق اینترنت و جهانی شدن اطلاعات ضرورت پرداختن به خدمات الکترونیک و اینترنتی از سوی کتابخانه ها امری شایسته و ضروری است.

آموزش مهارت و سواد اطلاعاتی با هدف توانمندسازی کاربران و توسعه جامعه اطلاعاتی و استقرار سیستم الکترونیک نیز می بایست در برنامه توسعه خدمات کتابخانه در نظر گرفته شود.

امانت

پویایی و کارآمدی هر کتابخانه مستلزم ارائه خدمات مناسب به مراجعین بوده و به عبارتی هویت هر کتابخانه نزد کاربران با ارائه خدمات آن شناخته می شود که بیشترین تبلور این خدمات در قسمت امانت کتابخانه می باشد. لذا کتابخانه بر خود لازم می داند که با پرهیز از اعمال سلیقه شخصی و تبعیض در سیستم امانت خود، در جهت بهبود و سهولت سرویس دهی در میز امانت تلاش نموده و با پیگیری منظم دیرکرد ها و نیز کامپیوتری نمودن میز امانت، این امکان را فراهم آورد. همچنین کتابخانه با تهیه آمارهای لازم از میز امانت می بایست مشکلات موجود را بررسی و مرتفع نموده و نیز بر روند پیشرفته آگاهی یابد.

وجین

برحسب نیاز کاربران می بایست چاپ و ویرایش جدید کتب وجین شده تهیه گردیده و در مجموعه جایگزین شود. بنابراین معیار جایگزینی مواد وجین شده مبتنی بر نیاز مراجعین و اهداف مجموعه سازی کتابخانه خواهد بود.

در راستای حفظ پویایی کتابخانه انجام عملیات سیاهه برداری و وجین مجموعه هر دو سال یکبار صورت خواهد پذیرفت. منابع کتابخانه می بایست براساس معیارهای زیر وجین گردد:

۱. ویرایشهای قدیمی: در صورت عدم نیاز مراجعین به ویرایش های قدیمی کتب، می بایست آنها را از مجموعه خارج نمود.
۲. تکراری بودن منابع: نسخه های اضافی منابعی که بنا به شرایطی تهیه گردیده و در حال حاضر مورد استفاده قرار نمی گیرند را می توان وجین نمود.
۳. عدم استفاده: منابعی که حداقل ۲ سال پس از زمان ثبت آنها مورد استفاده مراجعین قرار نمی گیرند از مجموعه اصلی وجین و منابع مفیدتر جایگزین آنها خواهد شد.
۴. معیوب بودن: منابع آسیب دیده و ناقص از مجموعه خارج گردیده و در صورتی که از منابع مورد درخواست باشد می بایست نسخه های جدید آنها جایگزین نمود.
۵. عدم ارتباط موضوعی: مجموعه کتبی که از تناسب و ارتباط موضوعی لازم برخوردار نمی باشد را می توان از کتابخانه بیمارستان وجین نمود و با رعایت دامنه موضوعی کتابخانه همکار به این مجموعه اضافه نمود.
۶. عدم اعتبار علمی: منابع علمی که به مرور اعتبار خود را از دست داده اند در صورت عدم استفاده می توان آنها را وجین نمود.

در خصوص نشریات ادواری علاوه بر رعایت موارد ذکر شده فوق، شماره هایی که به صورت تک نسخه ای و یا اهدایی ارسال شده اند و از نظر زمانی قدیمی بوده و در حال حاضر شماره های جدید آنها به کتابخانه ارسال نمی شوند می بایست از مجموعه وجین گردند.

اهداء

منابعی که به کتابخانه اهداء می شوند جزو اموال و منابع کتابخانه به شمار می آیند و اهدا کننده نمی تواند هیچگونه شرط یا محدودیتی را در حین اهداء منابع به کتابخانه تحمیل نماید. همچنین کتابخانه می تواند موادی را که برای مجموعه لازم و مفید نیست نپذیرد و یا از مجموعه کتابخانه خارج و وجین نماید. همچنین کتابخانه صرفاً آن دسته از مواد اهدایی را می پذیرد که به وضوح در چارچوب خط مشی انتخاب و مجموعه سازی کتابخانه باشد.

نشریات

به طور کلی رشد روزافزون حجم مجلات علمی از یکسو و محدودیتهای مالی و افزایش حق اشتراک مجلات از سوی دیگر موجب شده است تا خرید نشریات را به سمت تهیه نسخه الکترونیکی آنها سوق بدهد. لذا تهیه و سفارش نشریات لاتین به منظور صرفه جویی در هزینه های کلی سفارش و دریافت مجلات، در دانشگاه علوم پزشکی ایران به صورت متمرکز بوده و کلیه امور مربوط به آن زیر نظر دفتر امور کتابخانه های دانشگاه واقع در کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد انجام می پذیرد.